

fra Modstandere af disse Foreninger —, som gaa ud paa, at der her er en Ubillighed, en Ulighed til Stede, idet man har paalagt Aktieselskaber Skat, medens man har fritaget Andelsselskaber fra en lignende Kommuneskat. Jeg tror, at der ligger et Fejlsyn til Grund for disse Bestræbelser efter at ramme den omhandlede Art Produktionsforeninger gennem en kommunal Beskatning. Det maa erindres, at de her omhandlede Foreninger indtage en Særstilling og ikke kunne sammenstilles med Aktieselskaber eller andre erhvervsdrivende Selskaber, der ere baserede paa en Kapital. Det er ikke Handel i egentlig Forstand, naar en Landmand afhænder sit Produkt, Kreaturer eller Smør, idet denne Afhændelse kun er det sidste Led i hans Produktionsvirksomhed. Og den Virksomhed, som Andelsselskaberne udøve, er derfor ikke noget særligt for sig bestaaende, men slutter sig til de vedkommende Medlemmers Produktionsvirksomhed; den samler visse Processer af de vedkommende Landbrugeres Virksomhed — Kærning af Smør, Slagtning af Kvæg, Svin osv. — paa een Haand for at formindske Driftsudgifterne og lette Arbejdet for den enkelte. Naar derfor f. Eks. de enkelte Mælkeproducenter i en Kommune, hver for sig, paalignes deres Kommuneskat, kan jeg ikke se rettere, end at det vilde være ganske irrationelt ekstra at beskatte en Del af deres Produktionsvirksomhed — Udskilning af Fløden og dennes Kærning —, blot fordi denne Virksomhed drives i Fællesskab. Det vilde være en virkelig Dobbeltbeskatning til den enkelte Kommune, der vilde være ganske anderledes grel end den, der tales om med Hensyn til Aktieselskaber. Og det synes yderligere irrationelt, naar Forslagsstillerne ville gøre denne Skat afhængig af, om den hele Produktion af en saadan Andelsvirksomhed sælges en gros eller ej. Sælges den en gros, mene Forslagsstillerne med mig, at Virksomheden ikke kan være ifalden kommunal Beskatning, men sælges ikke alt en gros, sælges noget i mindre Partier, mene de, at den skal være det. Dette vilde give et ejendommeligt Forhold. Et Andelsmælkeri, der sælger hele sin Produktion en gros, er skattefrit, men saa snart det sælger Fløde eller Mælk til nogle Beboere i Kommunen, som ikke ere Mælkeproducenter og altsaa ikke kunne være Andelshavere, eller om det sælger nogle Pund Smør ugentlig eller noget Kærnemælk eller lignende til andre Beboere i Kommunen, skulde hele Virksomheden betragtes som et skattepligt-

tigt Selskab. I andre Lande, hvor man ved Udstedelsen af kommunale Skattelove ogsaa har beskæftiget sig med dette Emne, er man da ogsaa naaet til et Resultat, som ganske stemmer med det, der foreligger i Regeringsforslaget, og saaledes som dette er vedtaget af det andet Ting. Jeg skal ganske særlig her nævne den preussiske Kommunallov af 1885. Saavel under Kommissionsforhandlingerne som under Debatten i begge Landdagens Afdelinger har man paaberaabt sig dels at saadanne Foreninger i Virkeligheden hverken selv eller for deres Medlemmer erhverve nogen ny Indtægt, men kun ved den fælles Virksomhed bidrage til at formindske Medlemmernes Driftsudgifter, dels at saadanne Selskaber ikke drive Erhverv, men kun tjene samfundsnyttige Formaal, og at derfor en Beskatning af dem i alt Fald maatte ske efter særlige Regler og ikke vilde kunne sammenstilles med den almindelige Aktieselskabsbeskatning. — Og saa kommer jo ogsaa det evige Spørgsmaal frem om Teori og Praksis. Jeg kan ikke se andet, end at i Teorien kan et saadant Andelsselskab ikke være og ikke blive Genstand for en Beskatning sideordnet Aktieselskabernes; men om man saa kulkastede den Teori og vedtog, at f. Eks. et Andelsmejeri skulde ganske som et Aktieselskab være Genstand for kommunal Beskatning, hvad vilde saa Resultatet blive? Loven siger om Aktieselskaber, at de skulle svare Skat af deres Nettoindtægt; men hvorledes finder man et Andelsmejeris Nettoindtægt? Hvad og hvor er den? Naar et Andelsmejeri har sluttet sit Aar og aflagt sit Regnskab, saa kan det opgøre, at det har modtaget saa og saa mange Pund Mælk, hvoraf der er lavet saa og saa mange Pund Smør, som ere omsatte til den og den Pris, hvilket som Resultat har medført, at Medlemmerne have faaet saa og saa mange Pund Kærne- og Centrifugemælk tilbage og faaet saa og saa mange Øre pr. leveret Pund Mælk. Men hvor ligger her Nettoindtægten for selve Selskabet? Ja, saa maatte man finde en Formel for, hvad Medlemmerne kunde have udbragt hvert Pund Mælk til, naar de havde produceret Smørret hjemme, og saa opstille: nu have de ved Andelsselskabets Hjælp faaet saa og saa meget mere — Forskellen er altsaa Andelsselskabets Nettoindtægt. Men selvfølgelig er det aldeles umuligt at opstille en saadan Regel. For mange, og først og fremmest for de smaa Erhverv, hvis Mælkeproduktion kun er ringe, som derfor ikke kunne kærne oftere